

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ วิธีการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวย และบทบาทของผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนบ้านหลวย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบในการวิจัยเชิงปริมาณและพรรณนาประกอบกัน โดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจวิจัยประชาชนในชุมชนบ้านหลวยและสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเมื่อผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้วได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปเพื่อค้นหาความจริงที่ได้จากการวิจัย พร้อมกับนำความจริงที่ค้นพบนั้นมาเปรียบเทียบกับข้อสมมติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยจะนำไปสู่การทำกรวิจัยในโอกาสต่อไป

การศึกษาเรื่องนี้กำหนดประชากรในการศึกษาเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มครัวเรือนและกลุ่มผู้นำชุมชน

1. กลุ่มครัวเรือน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากตามเลขที่บ้านในสำเนาทะเบียนบ้านของประชากรชุมชนบ้านหลวย
2. กลุ่มผู้นำ กำหนดผู้นำชุมชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 ท่านที่มีบทบาทในการจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบทบทวนหน้าที่ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มครัวเรือน ได้แก่ประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวยเทศบาลเมืองลำพูน มีจำนวน 186 ครัวเรือน ประชากรรวม 694 คน เป็นชาย 320 คน เป็นหญิง 374 คน ในการศึกษาได้สุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของชุมชนบ้านหลวย ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ตัวอย่างจำนวน 127 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 68 ของจำนวนครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวย

2. กลุ่มผู้นำ กำหนดผู้นำชุมชนที่ทำการสัมภาษณ์ได้แก่ นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน ประธานชุมชนบ้านหลวย ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองลำพูน และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองลำพูน ผู้นำชุมชนทั้งสี่ท่านเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และกิจกรรมต่างในชุมชน มีความใกล้ชิดกับชุมชน บทบาทและหน้าที่ของผู้นำชุมชนจึงมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

1. **กลุ่มครัวเรือน** ในการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหลวย โดยสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาการอยู่อาศัย และการได้รับข่าวสารข้อมูล เป็นต้น และสำรวจเพื่อทราบข้อมูลใน 3 ประเด็นคือ

1.1 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำในชุมชน เช่น บทบาทของผู้นำในการแก้ไขปัญหา และการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย

1.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย เช่น ความสนใจและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชน การร่วมมือประสานงานในชุมชน

1.3 วิธีการจัดการขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน เช่น รูปแบบและวิธีการที่ใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนภายในชุมชน ประชาชนในชุมชนมีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนโดยวิธีใด

2. **กลุ่มผู้นำ** ในการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีบทบาทในการจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชน จำนวน 4 ท่านคือ

2.1 นายประภัสร์ ภูเจริญ นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน

2.2 นายนิโรธ อูเถิน ประธานชุมชนบ้านหลวย

2.3 นางเยาวเรศ บุญถม ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

2.4 นายทองศักดิ์ รัตนโสภณ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน

การสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาจะกำหนดคำถามเพื่อให้ผู้นำชุมชนตอบเกี่ยวกับบทบาทและความคิดเห็นเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย นโยบายการดำเนินงาน การสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. **แบบสอบถาม (Questionnaires)** ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Question) โดยให้ตอบคำถามตามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกเท่านั้น โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาอยู่อาศัย และการได้รับข่าวสารข้อมูล เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อผู้นำในชุมชน เพื่อ

ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย โดยกำหนดเกณฑ์วัดด้วยคำตอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจ

ขั้นตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน โดยกำหนดเกณฑ์วัดด้วยคำตอบ มีส่วนร่วม ไม่มีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับวิธีการจัดการขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน เพื่อศึกษารูปแบบวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนภายในชุมชน โดยกำหนดเกณฑ์วัดด้วยคำตอบเกือบทุกวันและบ่อยครั้ง บางครั้ง นาน ๆ ครั้งและไม่เคย

แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาใช้ในการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบโดยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ดังนี้

นำแบบสอบถามไปตรวจสอบกับผู้ชำนาญการ (Expert) ด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลิ้มสุวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ นางเยาวศ บุญถม ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองลำพูนและด้านภาษาไทย คือ นางดวงดาว สภาวจิตร ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองลำพูน และนำแบบสอบถามดังกล่าวไปให้พนักงานเทศบาลเมืองลำพูน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับประชากรกลุ่มตัวอย่างทดสอบจำนวน 15 ชุด สามารถเข้าใจคำถามและตอบคำถามได้

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบถามจุด (Interview Schedules) โดยการบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและความคิดเห็นเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย นโยบายการดำเนินงาน การสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วม เป็นต้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งข้อมูลที่ทำการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้แล้ว (Aggregated Data) โดยได้จากเอกสารของเทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกกลุ่มหนึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการสัมภาษณ์ (Interview)

การใช้แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended) แบบมีหลายข้อความแต่ให้เลือกเพียงข้อเดียวและเป็นข้อมูลประเภทแบ่งกลุ่ม (Nominal Data) ทำการสำรวจจากประชากร กลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านห้วย โดยทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 127 ชุดให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้แล้วและสัมภาษณ์ร่วมกับแบบสอบถาม การแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดใช้เวลา 7 วัน

การสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบถกถามโดยทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำที่ กำหนดไว้ จำนวน 4 ท่าน ผู้ศึกษากำหนดคำถามเพื่อให้ผู้นำชุมชนตอบเกี่ยวกับบทบาทและความ คิดเห็นเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย นโยบายในการดำเนินงาน การสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะมูลฝอยต่าง ๆ เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน การได้รับข่าวสารในเรื่องการกำจัดขยะมูลฝอย ประเภทมูลฝอยใน คร้วเรือน ความสนใจเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยและการมีส่วนร่วม นำมาหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิธีการจัดการขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน นำมาหาค่าร้อยละ (Percentage)

3. การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติในการพิสูจน์สมมติฐานดังนี้

3.1 ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมใน การจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวย นำมาทดสอบค่า χ^2 (Chi-Square)

3.2 ความตระหนักของประชาชนต่อปัญหาขยะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการ จัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวย นำมาทดสอบค่า χ^2 (Chi-Square)